

Ljubica Arsić

**Ti i ja
smo bili
PAR**

Copyright © 2024, Ljubica Arsić
Copyright © ovog izdanja 2024, LAGUNA

**Ti i ja
sno bili
PAR**

Sadržaj

Ti i ja smo bili par	9
Tabani Andreja Rubljova	14
Noć kada je pao Čaušesku	27
Razglednice iz Hrvatske	38
Noćna vožnja	47

*

Mlečni put.	67
Potpuri.	78
Glumac	87
Taština nad taštinama	106

*

Zalazak sunca	123
More tišine	134

Kurosi sa Lezbosa.	149
Ispod pramca	164
Vernost	179
<i>O autorki</i>	189

Ti i ja smo bili par

Mika Pot Cimerman, poznatiji kao Prljavi Mik, uhvaćen je jedne noći u zasedi kod Rogine garaže. Hrabar, silovit, velikodušan, bez prebijene pare u džepu. Šta još reći o Miku, osim da je naseo podloj nameštaljci zato što je voleo žene. One su, doduše, hvalile njegovu inteligenciju, ali su ipak izlazile sa drugima o kojima nisu tako lepo govorile.

Kinjice ga bez milosti. Kočijaš i Luda su u stanju da mu povade sve zube, revnosno jedan po jedan, a zatim da mu odseku testise. Nema nekih poštenih razloga, već samo i jedino raskrvavljena usta i presamićeno telo. Da li je Prljavi Mik u stanju da pomisli šta bi bilo s njim da je odbio uličarku koja mu se raskalašno podavala dok su njeni pajtaši polako zatvarali krug? Nije jer, uhvaćen, crveni od besa, ključa od stida. Poludeo je na neki svoj način, mada se i njegov način tokom vremena promenio.

„Najzad smo te ukebali, govno ustajalo.“

Hermit je i dalje u crnoj fotelji: vodnjikave oči, svaki put sve neviniji izgled, svaki put sve nemilosrdniji. On

spušta čašu sa ostatkom viskija na čupavi tepih, odmahuje ostalima da stanu iza njegove fotelje.

„Skratili bismo te za kožicu da to već nisu uradili pametniji od nas.“

Mik pokušava da uzmuti vodu tako da izgleda duboka. Udara se pesnicom u grudi.

„Čist sam kao suza. Kakvim si to gadostima napunio glavu?“

„Umukni“, odgovara mu Hermit.

Smrt koja se nadvila ne izaziva u Miku strah jer je svaki čovek zasluži sa više ili manje muke, ali njene oči! Otkako ih je video, ne može da ih se otarasi. Da, pre dvadeset godina Julijana je bila balavica sa konjskim repom koji je landarao dok je trčala po školskom dvorištu, povremeno se zaustavljajući da podigne zarozane sokne. Prkosila je opakim blizancima tako što nije pred njima skretala pogled, kosa joj se presijavala na suncu, ruke su mirno doticale butine, već tada je umela da tvrdi pazar. Najlepše na njoj ipak su bile oči. Plave, sasvim plave i veoma nevine dok je bila u nevinom dobu, veoma poročne u onom drugom. Sada je ona Imperatorka, kraljica kriminala pred kojom će morati ovako bez pantalona, tek skinut sa neke uličarke.

„Juče sam napunio četrdeset osmu“, Mik je ljutito i očajno povikao.

Luda je podigao nogu u visini njegovih očiju i pokazao mu pendžetiranu cipelu.

Dugo je vremena prošlo otkad je nije video, ali ga je njen glas još uvek obarao s nogu.

„Kako je, Mik? Veća si kukavica nego što izgledaš.“

Imperatorka je držala njegove posuvraćene pantalone kao da pridržava pijanog muškarca kome će se obratiti s nežnošću.

„Da li stvarno izgledam kao kukavica?“

„Taman posla.“

Pretresala mu je džepove, iz desnog je ispala kutija karata za tarot.

„Ne, izgledaš prilično smelo, naročito ovako u gaćama.“

Iz levog džepa izvukla je fotografiju. Dugo je po njoj kuckala noktom, prinela ju je licu tako blizu kao da je želela da je omiriše.

„Ovo ti je verenica?“

Ruka mu se sporo kretala do kose, hteo je da je zagladi, ali su ga Hermit i Luda čvrsto držali. Šta sad? Stajali su nemi i ukočeni.

„Ti i ja, Mik, ti i ja smo nekad bili par.“

„Dao bih ne znam šta da ovde sve opet počne. Hoću da kažem: da sam razveden i da moja žena bez hysterije prihvati tu mogućnost.“

„Ako misliš da sam budala, onda si sasvim pošandrcao.“

„Ko još danas hoće da doživi bajku“, reče Mik, „s pameću mora da se ophodi bojažljivo.“

Imperatorka je nosila krunu moći koju je sama napravila. Krunu od rastočenih bubrega, slomljenih ruku, ramena napuklih od batina.

„Lažeš, Mik, lažeš kao besprizorno pseto. Osim toga, bedniče, prostačino, ja i veličina, ja i zadovoljstvo, ja i moj Muškarac. Nikada Imperatorka sa jednom običnom vucibatinom, ološem ovog ućebanog grada.“

Zaista je lagao. Nekada ju je voleo kao nikog na svetu, a sada je stajala ispred njega kao osušena ljuška ljubavi. Znao je da pripada drugome ali je to jedino pojačavalo silinu puke strasti. Čudio se kuda su otišli svi oni divni trenuci u kojima mu je srce treperilo, pitao se kuda nestane sav taj sjaj i pretvori se u dronjke.

„Da nisi gurao nos tamo gde ti nije mesto i da si sedeo pored svoje ženice, ne bi ti se ovo dogodilo.“

„Ali ja nju ne volim“, viknuo je Mik, a krik mu se vratio u munjevitom stisku njegovih čuvara. „Ne zanima me nijedna žena koja nema ljubavnika, muža, ispovednika, cara, boga kome pripada. Ne zanima me nijedna žena ukoliko, dok s njom vodim ljubav, ne kaljam čast drugog muškarca. Ne zanima me nijedna žena ukoliko je moja ljubav ne oslobađa. Neću voleti nijednu zauvek, nego samo da bih je učinio ženom!“

„Šta mi sve ispriča! Prljavi Mik pred Imperatorkom“, smejala se. „I šta ću još da vidim? Onog starog Mika u panama odelu, onog koji je učio za bankara i udvarao mi se pred vratima nove pekare na čošku. Vežite mu ruke i dobro ga držite!“

Mik je razmišljao, čak je bio siguran da se nalazi usred kakve divne besmislice. Imperatorka je uklonila nešto nalik na paravan, otvorila je vrata zaklonjena japanskom hartijom i iz njih je pokuljao mrak. Kao da mu je kazala: Jedina tvoja šansa je da se izgubiš u noći. U mrkloj noći. U savršenom mraku. Razumeš? Opet je viknuo, pozvao na milost, mada je to bilo suvišno jer su svi ćutali i čekali.

„A ko te je ljubio u pozajmljenim kolima, ko te je milovao, ko ti je zverskim pokretima pocepao bluzu! Ko je izmislio tvoje drugo lice Imperatorke, ko je umirao od želje da te dodirne!...“

Niko se nije obazirao, vikao je uzalud.

Odjednom je iz mraka otvorenih vrata na susednoj prostoriji izašao mlad čovek u lanenom odelu. Mik se sledio od užasa jer je u njemu prepoznao sebe, onog mladog Mika koji je po nagovoru porodice učio za bankara da bi, onako lep i šarmantan, protraćio očev kapital.

„Kakvo je to lasersko glupiranje?“

„Nikakvo glupiranje, to si stvarno ti“, rekla je Imperatorka. „Takav si nekad bio, dasa u ležernom odelu i kose filmski zalizane kao u *Kumu*.“

„Izgleda da se moji snovi obistinjuju. Jednom sam imao strašnu moru: sanjao sam da sam bio tri osobe.“

„Ovo nije san, budan si više nego ikad.“

Iz nepostojećih flaša penušao je šampanjac, sa nepostojećeg radija svirao je tango. Nekako se povratio i upitao:

„Ovaj mladić treba da me ubije?“

„Ne, Mik, smrt će još čekati na tebe. A sad se gledaj, tako si hodao dok nisi počeo da se pretvaraš u olupinu.“

Mladić mu se polako približavao prateći melodiju tanga. Šampanjac i tango, to stvarno ide. To je zaista on, Mik Cimerman, nesuđeni bankar, to je zaista njegovo lice na kojem je kao mladić opipavao surovost, tek izniklu oštru bradu i mušku jabučicu koja šeta niz grlo. Uspeo je da pljune tu prikazu.

„Zašto pljuješ na svoje uspomene, Mik?“

„Ali to je kao da zavodim samog sebe!“, zavapio je.

Iako je obožavao tango, čak ni on nije uspeo da ublaži njegov očaj. Naprotiv, tango je umrsio misli koje su se ticale onoga od čega treba da pobegne. Bio je vezan i beskrajno ojađen.

„Dubretaro, šta si to smislila?“

Već je bio okrenut leđima, u pozi koja bi teško mogla da se nazove muževnom, sa potuljenom radošću da je ono lepo mlado lice nekad bilo njegovo.

Tabani Andreja Rubljova

Koliko bi srećan bio njen muž kad bi odnekud video kako ona opisuje tu njihovu noć sličnu snimanju nekog filma u kojem su bombe i blesak eksplozija iza prozora, slabašno zaštićenog tamom, bili stvarni iako su ličili na uspešnu filmsku pirotehniku.

Pored slikanja, njen muž je bio zaljubljenik u film, naročito je voleo one Andreja Tarkovskog, čijeg su *Andreja Rubljova* gledali ni sama ne zna koliko puta. Prvi put u Ruskom domu, kada je mnoge poznanike i prijatelje obavestio o projekciji, pozvao ih da obavezno dođu želeći da sa njima podeli svoje oduševljenje. Film je prikazan bez prevoda, ali to nije ni bilo važno, jer su slike dovoljne da pokažu snagu svakog dobrog filma, naročito *Rubljova*, u kojem su se iz crno-belih kadrova blatnjave zemlje, snega i tamnih skutova monaških riza pri kraju pomolili plavičasti tonovi ikone sa tri anđela. Do malopre lebdeći iznad vrhova krošnji i reke, plivajući u svetlosti, a sad okupljeni oko trpeze, sa samo njima svojstvenim pogledom jasnog

razumevanja onoga što se nalazi dole kod ljudi, anđeli su prinostili sa visina mekotu trave, prozirnost vazduha, nežno žutilo jutarnjeg sunca, sve to zajedno, u neraskidivom jedinstvu.

Njen muž je često prepričavao neke scene iz tog filma, ne propuštajući da napomene kako je muzikalni Tarkovski, ne samo slikom već i zvukom, objašnjavao svoje ideje. Jednu od njih kada lep i nagizdan Venecijanac na konju milozvučno ćućori na svom italijanskom sličnom cvrkutanju, pućkanju i šarmantnom blebetanju, ali ne bilo kakvom već „onom lacmanskom iz pesme o Latinima, starim varalicama“.

„Često sanjam da sam dečak privezan za balon, letim i vičem onima dole: Ja letim, letim! Ja leću, leću! Odozgo vidim sestru dok ide u školu, za njom je u koloni prati jato kaljavih pataka, ispred mene diže se moj Jastrebac. Uvek kad se probudim, zapitam se otkud patke na Jastrepцу...“

Te rane večeri neko je bojažljivo pokucao na ulazna vrata njihovog iznajmljenog stana sa slikama, grafičkim pločama i otiscima koji su se sušili na trpezarijskom stolu. Njen muž je deo kuhinje pretvorio u atelje, uzalud čekajući da se sudskom odlukom bespravno useljeni stanar iseli iz prostora koji mu je umetničko udruženje dodelilo za rad. Pre nego što je otišao da otvori vrata, nevoljno je uronio četkicu u teglu sa terpentinom, nije voleo da ga prekidaju dok slika. U hodniku je s nekim razgovarao, onda je izašao na terasu zavirujući i odižući kutije sa starim novinama, nešto tražeći.

„Komšiji iz stana 23 zbrisao hrčak. Pita da nije možda požarnim stepenicama došao do nas i zavukao se negde na našoj terasi.“

Iz pravca Batajnice prasnula je prva bomba, za njom se oglasilo zakasnelo zavijanje sirena za početak vazdušne opasnosti, potom se čulo povezano tutnjanje negde duboko ispod, ogromni podzemni talas udario je u temelje solitera. Prozori su zazvečali, pridružilo im se kuckanje i talasanje slikarskih blind-ramova naslaganih pored zida na terasi.

Pas je iz stana ispod kao po komandi počeo da cvili, ali nekako muzikalno, hvatao je operске visine i ojađeno se spuštao. Od početka bombardovanja, redovno je cvileo posle zvuka sirene i prestajao kad bi krenule eksplozije. Sad su ga istovremene sirene i eksplozije potpuno zbu-nile pa je nastavio da zapomaže. Njegov vlasnik je izlazio na terasu i vikao: „Samo napred, natovci! Udarajte, ne gubite vreme.“ I što je treštanje bilo jače, komšija je sve jače vikao, a bračni par sa sprata, koji je nedavno dobio bebu, uopšte se nije čuo. Čudili su se kako se beba ne čuje, kako uopšte ne plače, već se oglašavaju komšija i njegov uplašeni pas, koji je piskavo cvileo, zatim promuklo i sve slabije zavijao, na kraju utišano skičao kao prase.

Nestalo je struje, što se uobičajeno dešavalo za vreme vazdušnih napada, ali njen muž, koji je iscedio iz tube na paletu gomilicu bele boje, nije odustajao od slikanja. Umočio je četku u laneno ulje, pomešao sa belom malo ružičaste i trun napuljske žute za portal neke ruševne crkve fotografisane u hercegovačkom kršu i pažljivo nastavio da uz sveću podslikava hrapavost i trošne obrise zida. Zaokupljale su ga tada *bele slike* na kojima je, kao slikarski izazov da naslika belu pored bele, tražio one tanane odnose svetlog jutra i primorskog kamena, obeljene stene naspram okrečene, napuštene kuće pored čempresa,

senku pored senke, ispitujući kuda sve svetlost bele boje može da odvede.

U polumraku, ona je nastavila da kukiča obrubnu čipku za slavski stolnjak, praveći mu društvo dok slika.

Prethodnog meseca bombardovanja, njena majka je za njihovu slavu izvezla na lanenom platnu ružine pupoljke, sada je trebalo da se ceo stolnjak opervazi čipkom. U traženju mustre po šablonima priložaka iz *Burde*, isprobala ih je nekoliko, u različitoj debljini konca preostalog iz zaliha majčine ujne Micike koja je u mladosti, po maminim rečima, „terala kera“, preobrativši se zatim u mirnu kućanicu, što uvek ima kuvano za ručak, štirka i pegla posteljinu, i kukiča bespotrebne ogromne prekrivače da ispuni vreme sve dok je vid nije izdao. Jedna mustra čipke bila je suviše stroga sa geometrijskim šarama, druga se nabirala kao karner (što nije izgledalo lepo), kod treće su se stubići i petljice smenjivali bez nekog vidljivog smisla. Tek je četvrta, koja je pomalo ličila na motive čipke one filmske pletilje koju je tako dobro odigrala glumica Izabel Iper, svojim zavijucima i belim listićima izvedenim od svilenkastog, mercerizovanog pamuka, odgovarala kao okvir divljem ružičnjaku na svetlom platnu.

Upalila je sve sveće koje su imali i koje su se u tim danima bombardovanja uvek nalazile pri ruci. Jedna je osvetljavala čaršav i kukičanje, drugu je muž stavio pored štafelaja, iako je slikao skoro napamet, vođen, umesto vidom, četkicom u ruci. Kako je samo te večeri bila žuta, skoro zlatna njihova svetlost! Gusto nagomilane senke oko šerpi, upravo opranih i poređanih po šporetu, drhtale su poput krilatih stvorenja koja uplašena čekaju na svoj let. Kroz mračni prozor nazirali su se obrisi ugaslog grada,

tinjao je kao mnoštvo pikavaca u pepeljari. Zbog duboke lođe, iz stana se nije videlo nebo, samo jedan mali deo, unutrašnji džep neba, ali se zato dobro čulo brujanje aviona praćeno rasprskavanjem iznad i tutnjavom duboko u temelju zgrade.

„Svako neka radi svoj posao“, rekao je njen muž, slikajući pri plamenu sveće.

Uzeo je špahtlu i njome prvo razvlačio, dugo tanjio boju po paleti, zatim ju je mekim potezima nanosio na sliku kada se iznenada oglasio telefon. Zvono starinskog bakelitnog telefona, još iz prvog kućenja njihove gazdarice, podizalo je iz mrtvih, razbijalo je teško grumenje svuda po stanu, mada tišinu posle bombardovanja nije mogao da razbije nikakav prodoran zvuk. Sirena za prestanak bombardovanja samo što se nije oglasila. Telefon je uporno zvonio.

„Ne mogu stalno da prekidam. Idi da se javiš.“

„Molim te, javi se ti. Ako ostavim heklanje, kasnije ću se pogubiti u brojanju petljica.“ Pogledala ga je ženski bolećivo. „A ti znaš gde si stao...“

„Je l' to komšija javlja da je pronašao hrčka?“, upitala je pošto je spustio slušalicu i vratio se slici na štafelaju.

Dugo ju je zagledao stojeći, udaljio se nekoliko koraka, šakom prekrivši pogled na gornji pa donji deo slike. Zao kupljen upravo nanesenom bojom krenuo je krpom da je kružnim pokretima skida, sporo ali jako pritiskajući sve dok se ispod nije pomolila hrapava tekstura slikarskog platna.

„Ko je to zvao?“

Špahtlom je polako sastrugao ostatke boje, opet ju je na paleti zamešao u sada već sivkastu pastu, pokušavajući da mešanjem razbije gromuljice.

„Govori, pobogu! Ko je to bio? Da se nije nešto desilo?“

„Zvao je neki čovek.“

„Čudo jedno da je čovek. Ja mislila da je susedov izgubljeni hrčak. I?“

„Javio se neko ko je pronašao onu moju sliku *Ogrtač*. Znaš onu koju sam pre tri godine izgubio dok sam sa kumom vraćao slike posle izložbe u Pariskoj. Zvao je da pita kad može da dođe da mi je vrati.“

„Šta si mu rekao?“

„Sutra predveče, čim prođe vazдушna opasnost.“

Slika *Ogrtač*, inspirisana istoimenom pričom Dina Bucatija, preostala je posle velike izložbe njenog muža u Salonu savremene umetnosti među malobrojnim neprodatim platnima.

U Bucatijevoj priči, mladić Đovani se, kada su njegove majka i sestra već prestale da ga očekuju, vraća iz rata, turoban i tih, umotan u ogrtač, koji ni na majčine uporne molbe ne želi da skinе. Posle njenih radosnih primedbi da je pred njim sad novi život, Đovani govori da mora da ide, nekud, pokazujući da ga napolju neko čeka. Iza drvene kapije majka je zaista primetila figuru umotanu u crninu koja je lagano hodala dole-gore. Tada se, kaže pisac, rodio u njenoj duši neshvatljiv, usred vrtloga ogromne sreće, tajanstven i oštar bol. Zbogom, Ana, zbogom, mama. Izašao je kao da ga je gonio vetar, a majka je shvatila priču sa ogrtačem, sinovljevu tugu, a pogotovo ko je onaj nepoznati tip koji je, strpljivo čekajući, šetao ulicom, ko je ta čudna, tajanstvena ličnost, tako samilosna i strpljiva da doprati Đovanija do stare kuće (pre nego što će ga zauvek

odvesti) kako bi mogao da se pozdravi sa majkom, da ga sačeka nekoliko minuta ispred kapije, na nogama, ona, Gospodarica sveta, u prašini slična izgadneloj prosjakinji.

Na desnoj strani izgubljene slike *Ogrtač* bio je prikazan s leđa deo tamnog ogrtača i navučene kapuljače tajanstvenog posetioca, koji gleda u klečeću figuru na levoj strani. Za tu figuru u molitvi iskoristio je fotografiju jednog kadra iz filma Tarkovskog, na kojoj ikonopisac Andrej Rubljov, bosih stopala što izviruju ispod monaške rize, preko ramena gleda u nepoznatog. Tamni ogrtač spodobе prati obrise nečег nevidljivog, bestelesnog, sa naizgled ljudskim konturama ramena i pokrivene glave. Mantija Rubljova, koja s leđa otkriva samo njegova bosa stopala, kao da je iznikla iz kamenog poda. Jedini svetli delovi slike bili su lice Rubljova i njegovi tabani, u klečanju okrenuti nagore.

Slika je bila izvedena u mrkosmeđim tonovima sepije, kao iskopana iz ilovače, zaboravljena u nekoj mračnoj zemunici napuštenoj od ljudi koji su sa sobom poneli svetlost i boje. Pošto ju je začuđujuće brzo naslikao među poslednjim slikama za izložbu, još je neko vreme, potpuno dovršena, stajala na štafelaju. Kadgod je pored nje prošla, zastala bi da je osmotri. Nešto ju je na toj slici kopkalo, nešto je smetalo.

„Izvini što se mešam, ali mislim da na slici *Ogrtač* nešto nije kako treba.“

„Šta to?“

„Ne znam tačno šta, ali nešto mi na njoj smeta. Setiću se, kao da mi je na vrhu jezika.“

U jednom trenutku joj je sinulo.

„Tabani! Tabani Andreja Rubljova!“

„Šta fali tabanima, baš sam ih dobro naslikao. Sa lukom i mekim jastučićima, vidi tu oblinu peta.“

„Upravo to zbunjuje. Suviše obla i mesnata stopala nikako se ne slažu sa izduženim monaškim licem Rubljova kako si ga naslikao. Ovakvi tabani više pristaju nekom trbonji poput Sanča Panse koji vodi magarca, ili Gogoljevom Bopčinskom. Astenična građa tela i lica kao sa freske podrazumeva uska, duguljasta stopala, a ne ovakva obla i mesnata kakva si ti naslikao.“

Njen muž je razmišljao, zagledan u sliku.

„Možda si u pravu. Ipak, neka tako ostane“, rekao je posle podužeg ćutanja.

Po završetku izložbe, njihov kum, čija su kola na krovu imala prtlačnik, ponudio se da pomogne oko prevoženja slika. Dopremanje je trajalo od šest po podne pa sve do sat posle ponoći jer je kum, posle utovara, morao da svrati do tašte sa aparatom za pritisak, zatim da kolegi iz kancelarije isporuči kolica koja su njegova deca prerasla, da usput u nekoj radnji pokuša da nađe i kupi desetak kesica suvog kvasca. Zatim su kratko svratili do *Mornara* da vide ima li koga poznatog, pa su posle otišli u šahovski klub i tamo potpuno zaboravili na vreme. Kada je sledećeg jutra sređivao donesene slike, njen muž je primetio da nedostaje *Ogrtač*.

„Dobro se sećam da smo je stavili na vrh. Pukla nam je gurtina kojom smo obezbedili slike tako da sam morao da ih kroz prozor pridržavam rukom. Sigurno je skliznula i usput negde ispala.“

„Da je nije neko ukrao dok ste igrali šah u klubu?“

„Siguran sam da nije. Parkirali smo kola sa slikama u kumovom dvorištu.“

Obišao je put kojim su se te noći vozili, razgledao svaki ćošak, pitao ljude u okolnim radnjama i kioscima, ali sliku nije pronašao.

Mladić je sa slikom *Ogrtač* došao u njihov stan kasno po podne. Njegovo lice bez posebnih osobenosti bilo je od onih koja se ne prepoznaju ni posle nedelju dana, a njegova zdepasta figura izgledala je kao napravljena od kartonskih kutija koje su dugo bile na pljusku i onda, tako raskvašene, hitro spojene u čudnu celinu. Utisak nisu mogle da poprave ni farmerke od izbledelog džinsa ni crni džemper sa šal-kragom, zbog koje je njegova glava ličila na gumenu loptu.

Nije bio naročito zbunjen susretom ili je to odlično prikrivao. Tek, pozdravio se bez ikakvog uzbuđenja i seo na prvu fotelju. Držao je sliku rukama mesnatim kao u bebe, sa usecima čvrsto uvezanim nevidljivim koncem tamo gde su im dodate šake. Iako je sliku prvo stavio pored fotelje, hitro je ustao (možda se u tome naziralo da mu ipak nije bilo svejedno), naslonio ju je preko puta na komodu, onda se opet vratio na svoje mesto, strepeći da bi ga neko mogao zauzeti.

„Da li biste nešto popili? Možda jedan viski?“

Glasom svetskog barmena koji i u najgorim vremenima neguje otmenost prema gostu, naročito onom koji jedva održava pristojno rastojanje neophodno da ljudi budu trezveni i mirni, njen muž je učinio da se prevaziđe

neprijatna tišina što više zblizava nego što deli vlasnike iste zlosrećne sudbine.

Otvorio je vratanca na starinskom bifeu, koji je nekad, kada im je gazdarica iznajmila stan, bio zaključan, a ona odnela ključ, ali je radoznalost da vide šta se u njemu skriva bila jača od pristojnosti, te je njen muž špicanglama lako savladao bravu. Pored nekoliko rasparenih čaša, tamo su čamile i dve flaše čivasa, gazdarica ih je, i od same sebe, čuvala za neka srećnija vremena. Čivas je mamio iz tame bifea tako da su ga, strahujući od nevidljivog nadzora, kradom pili, potom u flašu dosipajući vodu pa je piće izgubilo boju, jedva zadržavajući nekadašnji ukus viskija.

Iz bifea je izvadio flašu i pokazao je mladiću, a kada je ovaj odbio pravdajući se da ne pije, njen muž je iz frižidera uzeo plastičnu posudu sa ledom, pod mlazom istresao kockice i ubacio ih u čašu sa prozirnom žućkastom svetlošću. Zveckao je ledom o zidove čaše, bio je u nekoj svojoj novoj ulozi. Sada je to već bila druga priča – njen muž se nalazio s druge strane, u nekom akcionom filmu sa nadmenim njuškalom agenture ili deliocem pravde na Divljem zapadu, što uz osmeh vreba žrtvu. Zatim joj je okrenuo leđa, posmatrajući se, onako uzgred, u ogledalu iznad komode. Imao je običaj da se u prolazu letimično ogleda, prelazeći preko obrve lakim pokretom prsta, proučavajući bore oko očiju ili mesto sa proređenom kosom, ali ovog puta zaklonio je samo deo ogledala dok je u onom drugom delu neometano proučavao gosta.

Posetilac je mirno sedeo i nešto čekao, povremeno brišući dlanove o pantalone. Niska lampa na radnom stolu iznenada izbacila ozarenu senku, što je sobi dalo varljiv